

Transformatie Wmo-werkplaats naar Kenniswerkplaats Sociaal Domein

Datum: 24-11-2015 , Hogeschool Leiden

Suzan van der Pas en Gert-Jan Cornel

Inleiding

De Wmo-werkplaats Den Haag en Leiden gestart in 2014 is een onderdeel van het lectoraat Sociale Innovatie en Ondernemerschap (SIO) van Hogeschool Leiden. Een Wmo-werkplaats is een regionale kennisinfrastructuur waarin een Hogeschool in combinatie met een lectoraat, instellingen, beroepsbeoefenaren en gemeenten samenwerken voor onderzoek, praktijkontwikkeling, implementatie en opleiding in het sociale domein.

Elke Wmo-werkplaats heeft ten behoeve van verdieping een eigen focus die samenhangt met het kennisdomein van het betreffende lectoraat. Het doel van de Wmo-werkplaats Den Haag en Leiden is een bijdrage leveren aan de innovatieve kennis- en competentieontwikkeling van professionals in zorg en welzijn. Momenteel worden drie projecten uitgevoerd die gefinancierd worden door VWS: (1) Duurzaam actief burgerschap, (2) Netwerkgang bij ouderen met dementie, (3) Op zoek naar de nieuwe professional. Naast de uitvoering van deze drie projecten waarin gemeenten Leiden en Den Haag, verschillende zorg- en welzijnsorganisaties en beroepsbeoefenaars samenwerken is het ook van belang voor de werkplaats om een actieve rol te spelen in methodieontwikkeling, regionale kennisverspreiding en scholing rond de Wmo ontwikkelingen en de transities. En intern in Hogeschool Leiden en de Haagse Hogeschool structurele verbindingen te maken met de relevante andere lectoraten en projecten.

Van Wmo-werkplaats naar Regionaal Kennisnetwerk Sociaal Domein

Sinds 2014 zijn de 14 Wmo-werkplaatsen behalve een regionale kennisinfrastructuur tevens een landelijk dekkend netwerk dat de potentie heeft uit te groeien tot een omvattend kennisnetwerk voor het gehele sociale domein. Het doel is om voor de periode 2016-2018 de huidige Wmo-werkplaatsen door te ontwikkelen tot een regionaal kennisnetwerk sociaal domein, waarin gewerkt wordt op basis van een door de betrokken partijen – gemeenten, instellingen, onderwijs (HBO – MBO – WO), beroepsbeoefenaars, en vrijwilligersorganisaties – gedragen meerjarige kennisagenda. Hierbij dient aandacht te zijn voor uitbreiding op het terrein van jeugdzorg en werk en inkomen. In feite omvat dit aanvullende op de Wmo de verschillende transities en de vernieuwingen op het vlak van Zorg, Welzijn en Jeugd.

Een kennisnetwerk bestaat uit een of meer knooppunten (leerwerkplaatsen ofwel ‘communities of learning’). Bijvoorbeeld de huidige Wmo-werkplaats van de Hogeschool Leiden en de Haagse Hogeschool en een of meer centrumgemeenten zijn trekker voor Holland-Rijnland (Midden-Holland) en Haaglanden. Zij zoeken partijen bij elkaar via een open uitnodiging, overleggen over een onderzoeks- en ontwikkelagenda en de gezamenlijke partijen en dienen vóór 1 januari bij VWS een programma op hoofdlijnen in. In deze fase is een intentieverklaring van deelnemende partijen voldoende. De Wmo-werkplaats is in de afgelopen maanden bezig geweest meer bekend te worden in de regio en tegelijkertijd ook actief kennis te nemen van de huidige (onderzoeks- en kennis)vragen die er leven rond de Wmo en de transities bij gemeenten en zorg- en welzijnsorganisaties in de regio Holland Rijnland en Haaglanden. En daarbij goede praktijken in beeld te krijgen, de krachten te bundelen en te binden aan Hogeschool Leiden en haar partners. De Hogeschool Leiden heeft al veel samenwerkingscontracten en convenanten met maatschappelijke en publieke organisaties in het Holland Rijnland werkgebied.

Eerste inventarisatie agenda Leidse Regio gemeenten

Op basis van een groot aantal gesprekken en ontmoetingen hebben we de inventarisatie gemaakt en daarbij gezien dat er meerwaarde zit in de clustering van onderwerpen en vragen. Dit leidt tot enerzijds het voortbouwen op de ontwikkelingen in de drie projecten en deze kennis meer delen en anderzijds tot het opbouwen van een regionale agenda voor de korte, middenlange en lange termijn. Deze routekaart zal verder worden uitgewerkt en in de tijd met enige regelmaat worden bijgesteld afhankelijk van nieuwe ontwikkelingen in de context en het beleid. Wij kiezen er ook voor om meer de verbinding te zoeken met

Burgers en Sociale ondernemingen in het werkgebied. Dit vanwege ook de samenhang met het lectoraat Sociale Innovatie en Ondernemen, de verbinding met de proeftuin Zorg en Welzijn en de interne samenhang met alle lectoraten en werkprocessen binnen de Hogeschool Leiden en de Haagse Hogeschool. We zijn nog volop bezig in dat proces. Tegelijkertijd wordt de Wmo werkplaats ook betrokken bij initiatieven zoals Zorgpact Rijn Gouwe en de ontwikkeling van een Broedplaats met Zorginstituut Nederland (www.zorgin2030.nl)

Een aantal van de onderwerpen uit de inventarisatie en gesprekken zijn:

- Verbinding Wmo met jeugd en werk. Hierbij zijn jongeren 17-27 jaar een specifiek aandachtsgebied (Holland Rijnland);
- Koppeling Wmo met wijkagenda (gem. Leiden) en burgerinitiatieven;
- Verbinding domein wonen (huisvesting en vraagarticulatie) met sociaal domein (Wmo) (gem Leiden)
- Verbinding sociale wijkteams (SWT) en vrijwilligers/burgerinitiatieven (gem Leiden, Oegstgeest, Leiderdorp en Voorschoten);
- Vraagverlegenheid van inwoners / toepassing ‘vraag achter de vraag’ door professionals (gem Leiden, gem Leiderdorp)
- Verbinding preventie en Wmo (Participe Alphen, GGD MH). Kennis die opgedaan wordt in JGT en SWT in interprofessioneel werken, integraliteit en werken aan preventie uitwisselen en versterken (Holland Rijnland, GGD MH);
- Ontwikkelingen rond informele zorg: inzet vrijwilligers en mantelzorgondersteuning (gem Oegstgeest, gem Leiden, Gemiva-SVG);
- Uitwisselen van innovatieve praktijken: bijv. nieuwe arrangementen gezins PGB waarbij gemeente budget en SVB gecombineerd worden (gem Leiderdorp);
- Versterking kennisuitwisseling en monitoring specifieke doelgroepen:
 - Bijv. schuldenproblematiek in gezinnen (gem Leiderdorp)
 - regionaal aanpak verwarde personen (GGD MH) en Duin- en Bollenstreek gemeenten;
- Governance: beleidssturing van gemeente en zorg- en welzijnsorganisaties (gem Leiden, gem Leiderdorp).
- Met Burgers en hun belangenorganisaties samenwerken bottom up en via de Living Lab aanpak, waarbij eindgebruikers met ontwikkelaars vorm geven aan nieuwe producten en diensten.

Gericht op onderzoeksmethoden:

- Ontwikkelen van indicatoren om veranderingen van transitie te monitoren, welke indicatoren zijn relevant, KPI's en dergelijke, zodat vertaalslag beleidsontwikkeling naar routekaart ontwikkelt kan worden (gem Voorschoten);
- Koppeling en kwaliteit van beschikbare data (S&O gemeente Leiden, GGD MH, Holland Rijnland) op basis van gezamenlijke kennisagenda. De wens om te komen tot een beeld van de Zorgvraag 2030;
- Verzamelen van casuïstiek gekoppeld aan data (S&O gem Leiden, GGD MH, gem Leiderdorp)
- Casuïstiek en ervaringsleren: alle gemeenten en professionals zijn hiermee bezig.

De Hogeschool Leiden heeft ervoor gekozen de inventarisatie in deze kwartiermaker fase van transformatie op een vernieuwende wijze aan te pakken. Van Stakeholdersanalyse naar portfolio van onderwerpen/vragen, naar keuzen en prioriteiten, naar routekaart en indicatoren. Deze presentatie zal verder in november zijn beslag krijgen: 1. Prioritering en onderscheiden; 2. Volgorde ontwikkeling (KT, MLT, LT); 3. Samenhang lectoraat SIO en Werkplaats; 4. Resources vanuit VWS/Partners / Hogeschool /projectsubsidies; 5. Presentatie, afspraken stakeholders, capaciteit en inrichting Kenniswerkplaats Sociaal Domein.